

אוקטובר 2012 – מהר 1391 לשבוע שבין 25/9/12 – 1/10/12. עורך: ד"ר רז צימט

במוקד אירועי השבוע

- ✓ איראן מגיבה בביטול ובלעג לנאום ראש הממשלה נתניהו בעצרת האו"ם
- ✓ אתר איראני: המצב באיראן חמור אך "שתיית כוס התרעלה" לא תפתור את בעיותיה
- ✓ ריאיון נדיר של נציג המנהיג העליון בכוח קדס לשבועון שמרני
- ✓ היומון הרפורמיסטי שרק נסגר בעקבות סערה סביב קריקטורה
- ✓ ביקורת ציבורית גוברת לנוכח חסימת הגישה לשירותי Google באיראן
- ✓ תמונות השבוע: משחק כדורגל בליגת העל לנשים

איראן מגיבה בביטול ובלעג לנאום ראש הממשלה נתניהו בעצרת האו"ם

נאומו של ראש הממשלה, בנימין נתניהו, בעצרת האו"ם התקבלה באיראן כצפוי בביקורת ובלעג. סגן שגריר איראן באו"ם, אסחאק אלי-חביב (Eshaq Al-e Habib), מתח ביקורת חריפה על נאום נתניהו והגדיר את טענותיו בנוגע לתוכנית הגרעין האיראנית "חסרות בסיס". הנציג האיראני טען, כי ישראל מעולם לא חתמה על האמנה למניעת תפוצת נשק גרעיני (NPT) ומחזיקה בנשק גרעיני המאיים על ביטחון שכנותיה ומדינות נוספות. האיומים הנשמעים מצד ישראל כנגד איראן מנוגדים, לדבריו, לעקרונות אמנת האו"ם ולחוק הבינלאומי. אלי-חביב הוסיף, כי איראן חזקה דיה כדי להגן על עצמה ושומרת לעצמה את הזכות להגיב במלוא העוצמה כנגד מתקפה כלשהי (פארס, 28 ספטמבר 2012).

שר ההגנה, אחמד וחידי (Ahmad Vahidi), אמר בתגובה לנאום נתניהו, שאם פצצה גרעינית אכן מהווה חצייה של קו אדום, הרי ש"המשטר הציוני" המחזיק בעשרות ראשי קרב גרעיניים ובסוגי נשק להשמדה המונית חצה את הקו האדום כבר לפני שנים רבות. ישראל המחזיקה בנשק גרעיני ומאיימת בתקיפה צבאית נגד איראן היא המדינה המסוכנת ולא איראן שאין בידיה נשק גרעיני, חתומה על ה-NPT ודורשת את פירוק הנשק הגרעיני בעולם. על הקהילה הבינלאומית להפעיל לחץ על ישראל ולא על מדינות עצמאיות ושחרות שלום המעוניינות להשתמש באנרגיה גרעינית לצרכים אזרחיים. וחידי ציין, כי התעמולה בה נוקטת ישראל נגד תוכנית הגרעין האיראנית נועדה לחלצה מהבידוד הבינלאומי בו היא מצויה לנוכח הפשעים אותם ביצעה במשך 60 שנה כנגד עמי האזור, ובעיקר בפלסטין ובלבנון (פארס, 29 ספטמבר 2012).

העיתונות האיראנית הגיבה בביטול לנאום נתניהו. היומון הרפורמיסטי אעתמאד (E'temad) פרסם מאמר שכותרתו: "ההימור הכושל של נתניהו". בשנה האחרונה נטל נתניהו הימור גדול מתוך ביטחון עצמי מופרז והגביר את הלחץ על ארצות-הברית על מנת לאלצה לנקוט בצעדים חריפים נגד איראן. הוא היה סבור, שאובמה יאלץ להיכנע ללחצים ולנהל את מלחמתה של ישראל נגד איראן על חשבון ארצות-הברית או שיימנע מצעדים כלשהם ובמקרה כזה תתייצב האומה האמריקאית מאחורי המועמד הרפובליקני לנשיאות, מיט רומני, ונתניהו יצליח להציב את האיש שלו בבית הלבן.

נתניהו שכח, עם זאת, כי התנאים בעולם השתנו. למדינה גדולה כמו ארצות-הברית יש אינטרסים חיצוניים שונים, שרק אחד מהם קשור לישראל, והיא אינה מוכנה לשמש קורבן עבורה. ההתפתחויות הפנימיות והחיצוניות בארצות-הברית הפחיתו, לטענת אעתמאד, את חשיבותם של הלובי היהודי ושל ישראל לעומת האינטרסים הגדולים יותר של ארצות-הברית והמחישו עד כמה התמיכה ללא תנאי בישראל מזיקה לארצות-הברית. כאשר נתניהו הגביר את הלחץ על ארצות-הברית לפתוח בעימות מידי עם איראן ואף איים, שישראל תתקוף את איראן בעצמה אם ארצות-הברית לא תעשה זאת, הודיע הנשיא אובמה תוך זמן קצר, שהוא יקבל החלטות אך ורק על בסיס האינטרסים של ארצו. המועמד

הרפובליקני לנשיאות, לעומת זאת, איבד תמיכה בקרב הציבור האמריקאי בשל הצהרותיו מעוררות המחלוקת.

נראה, איפוא, כי נתניהו הפסיד בהימור שלקח, סיכם היומון. אובמה לא יפתח במלחמה הרפתקנית נגד איראן ואילו רומני לא יגיע לבית הלבן. במקביל נחלש מעמדו של נתניהו מבית. הקבינט שלו לא אישר את תוכנית המלחמה שלו, הכנסת לא אישרה את התקציב הממשלתי והישארותו בתפקיד ראש הממשלה מוטלת בספק (אעתמאד, 29 ספטמבר 2012).

האתר "תאבנאכ" (Tabnak) הגדיר את נאום נתניהו כביטוי לנסיגת ישראל בסוגיית הקו האדום מול איראן. במאמר פרשנות, שפרסם האתר זמן קצר לאחר הנאום, נכתב, כי נתניהו שב והשווה את איראן לגרמניה הנאצית וקרא למדינות העולם להתאחד בכדי למנוע מאיראן להשיג נשק גרעיני. כאשר הוא הגיע לחלק המרכזי של נאומו, כלומר לצורך לקבוע קו אדום עבור תוכנית הגרעין של איראן, דבריו היו שונים מאלה שנאמרו על-ידיו בעבר.

תאבנאכ, שפירש בטעות את הקו האדום ששרטט נתניהו כמתייחס ל-90% העשרת אורניום ולא ל-90% מתהליך ייצורו של נשק גרעיני, גרס, כי אם בעבר הגדירה ישראל את הקו האדום כהעשרת אורניום עד לרמה של 20%, הרי שבנאומו קבע נתניהו את הקו האדום במעבר איראן משלב 2 לשלב 3, כלומר להעשרת אורניום לרמה של 90%. נאום נתניהו מבטא, לטענת האתר, נסיגה ישראלית גם ביחס לטענותיו בנוגע לזמן הדרוש לאיראן להשלים לכאורה את פיתוח הנשק הגרעיני. בחודשים האחרונים הצהירו נתניהו ויתר "מחרחרי המלחמה הישראלים", שאיראן רחוקה מספר שבועות בלבד מהשגת פצצה גרעינית, טענה שנדחתה על-ידי מומחי גרעין בעולם. כעת אפילו נתניהו מודה, שגם אם איראן מעוניינת להשיג נשק גרעיני (דבר שאיראן הכחישה בבירור כבר מספר פעמים), היא לא תשיג לפני הקיץ הבא. בכך מרוקן נתניהו מתוכן את טענותיו הקודמות.

תאבנאכ הדגיש, כי נתניהו לא פירט מהם הראיות והמסמכים עליהם הוא מסתמך בטענתו לפיה איראן נמצאת בשלב השני בתהליך פיתוח הנשק הגרעיני, ולא ציין כיצד הוא יכול לחלק את תוכנית הגרעין האיראנית בדיוק כזה (תאבנאכ, 27 ספטמבר 2012).

במקביל דיווחה התקשורת האיראנית בהרחבה על תגובות לעג וביקורת כנגד נאום נתניהו בעולם ובמערכת הפוליטית בישראל. היומון כיהאן (Keyhan) הקדיש את כותרתו הראשית בגיליונו הראשון השבוע (29 ספטמבר) לנאום נתניהו וסיקר את הנאום ואת התגובות להן זכה תחת הכותרת: "הציור הילדותי של נתניהו הצחיק את העולם". היומון השמרני ציטט ממאמר, שפרסם עבד אל-בארי עטואן, עורך אלקדס אלערבי היוצא לאור בלונדון, שבו נמתחה ביקורת חריפה על נאום נתניהו. עורך השבועון הערבי כתב, כי נתניהו משחק באש וכי אם ירצה להתעמת עם איראן, הוא ישרוף את כל גופו ולא רק את אצבעותיו (כיהאן, 29 ספטמבר 2012).

גולשים איראנים רבים ברשת האינטרנט התייחסו, אף הם, בביטול ובלעג לנאומו של ראש הממשלה. אחד הגולשים טען, כי נאום נתניהו מעיד על כך, שישראל מבקשת לפגוע ביציבות באזור ולעורר פחד מפני איראן על מנת שתוכל למכור את הנשק שלה. גולש אחר כתב, כי למשטר בישראל יש בעיה עם העם ועם הממשלה באיראן, כיוון שאיראן היא המדינה היחידה הניצבת אל מול התוקפנות ופועלת למנוע מישראל לממש את יעדיה. ישראל משתמשת, לדבריו, בתוכנית הגרעין של איראן כתירוץ על מנת לפתוח במלחמה חדשה. הגולש טען, כי איראן צריכה להיערך לקראת מלחמה על מנת שתוכל לחסל את ישראל בהזדמנות הראשונה. גולש נוסף כתב, כי עד שלא יחוסל "המשטר הציוני" ודגל "שליח האל" לא יתנוסס מעל השטחים הכבושים, תמשיך איראן בהתנגדות לישראל. אחד הגולשים טען, כי על איראן להתחמש בנשק גרעיני, מכיוון שטירופם של הציונים כבר בא לידי ביטוי במלחמת לבנון השנייה כאשר הם עשו שימוש בנשק כימי אסור ולא מן הנמנע, שהם יעשו שימוש גם בנשק גרעיני. גולש נוסף הציע להודיע לסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית, שאיראן מתכוונת להעשיר אורניום עד לרמה של 50% לצורך "דלק לספינות" ולאחר מכן להסכים להשעות את ההעשרה לרמה זו בתמורה להסרת הסנקציות.

גולשים רבים לעגו לתרשים בו עשה נתניהו שימוש במהלך נאומו. "זהו ראש המדינה הטיפש ביותר שראיתי עד כה", כתב אחד הגולשים. מספר גולשים כינו את ראש הממשלה "משוגע" וטענו, כי שם עצמו ללעג בשימוש בציור "הזהה לציור הפצצה של טום וג'רי". "תודה לאל שאויבינו הם כה טיפשים", כתב אחד הגולשים. גם גולשים איראנים בטוויטר הגיבו בלעג לנאום ראש הממשלה. אחת הגולשות צייצה: "יקירי, תעבוד בבקשה יותר על הציורים שלך. בפעם הבאה תוכל לצייר טיל (המורה לציור של נתניהו לאחר שראתה את הציור שלו)".

בתוך כך ממשיכה התקשורת השמרנית באיראן להתייחס בביטול לאיומיה הצבאיים של ישראל. במאמר פרשנות, שהתפרסם בשבוע שעבר בשבועון השמרני 9 די (www.9day.ir) המזוהה עם תומכי

הנשיא אחמדינז'אד נכתב, כי אין להתייחס לאיומיה הצבאיים של ישראל ברצינות וכי יש להבחין בין "מתקפה צבאית" ל"איום במתקפה צבאית".

המאמר שיבח את דברי מפקד משמרות המהפכה, מחמד-עלי ג'עפרי (Mohammad-Ali Ja'fari), שהכריז בשבוע שעבר כי מלחמה עם ישראל היא עניין של זמן. הצהרה זו המחישה, לטענת השבועון, כי איראן מוכנה לעימות צבאי עם ישראל וסיכלה את כוונות המערב להמשיך ולהשתמש באופציה הצבאית כאיום פסיכולוגי נגד איראן.

במאמר נכתב, כי אילו למערב הייתה אופציה מעשית לבצע מתקפה צבאית, הוא לא היה מאיים כל הזמן ולא היה נאלץ להשתמש ב"דחליל המלחמה". האסטרטגיה של המערב, ובעיקר של ארצות-הברית, להתמודד עם איראן מבוססת על שימוש בכמה אופציות במקביל: שימוש ב"איום צבאי" משכנע, סנקציות כלכליות, פעילות מודיעינית, משא ומתן לצורך הפעלת לחץ והשגת ויתורים, ופעילות פסיכולוגית, תקשורתית וסייברית.

לאחר מהומות 2009 סברו ארצות-הברית, בריטניה, ישראל וערב הסעודית, שצריך לנצל את ההזדמנות על מנת להגביר את הלחץ על איראן. האמריקאים העריכו, שאיראן חלשה מבחינה פנימית ואינה מסוגלת להתמודד עם משבר חיצוני ולכן תיאלץ להסכים לפשרה אם יופעלו עליה לחצים. ארצות-הברית אימצה, לפיכך, אסטרטגיה המבוססת על "כל האופציות על השולחן". המשימה לגבש איום אמין הוטלה על ישראל מתוך כוונה לשכנע את איראן שמדובר באיום ממשי ושהיא עלולה לעמוד בפני מתקפה צבאית לאחר שלב הסנקציות. יותר משמדובר בצעד ממשי, מדובר במהלך פסיכולוגי, נכתב במאמר. אזהרותיהם החוזרות ונשנות של מנהיגי ישראל, לפיהן הזמן הולך ואוזל וישראל מוכנה לתקוף גם באופן חד-צדדי, נועדו לסייע למימוש האסטרטגיה המערבית נגד איראן. יצירת איום צבאי אמין היא אחת האופציות במסגרת המערכה הפסיכולוגית המערבית נגד איראן ויותר משהיא מוטלת על אנשי הצבא, היא נמצאת באחריותם של המדינאים החוזרים על איומיהם באמצעי התקשורת. האופציה של יצירת איום צבאי נועדה לחזק את האופציה הדיפלומטית מבחינת ארצות-הברית הסבורה, שמשא ומתן ישפיע על איראן רק אם זו תחוש במקביל את הלחץ הגובר כנגדה (www.9day.ir), 23 ספטמבר 2012).

אתר איראני: המצב באיראן חמור אך "שתיית כוס התרעלה" לא תפתור את בעיותיה

האתר באזתאב-י אמרוז (Baztab-e Emrooz) פרסם לאחרונה מאמר פרשנות המתייחס לפשרה בסוגיית הגרעין כדרך אפשרית לפתרון המשבר החרף הניצב בפני כלכלת איראן לנוכח הסנקציות המוטלות עליה. מאמר זה מתפרסם במסגרת השיח הפנימי המתנהל בחודשים האחרונים באיראן בנוגע להחלטת מנהיגי איראן לשעבר, רוחאללה ח'ומייני, להסכים בשנת 1988 להפסקת אש עם עיראק בתום מלחמת שמונה השנים בין שתי המדינות. שיח נרחב זה מתנהל על רקע הכרה אפשרית המתגבשת באיראן, כי הרפובליקה האסלאמית ניצבת בפני רגע הכרעה דומה.

האתר באזתאב-י אמרוז הינו אתר בלתי רשמי המזוהה עם מבקרי הנשיא אחמדינז'אד באגף הימני-פרגמאטי במחנה השמרני. מאמר הפרשנות נכתב על-ידי עורך האתר, פואד צאדקי (Foa'd Sadeqi). צאדקי עבד בעבר באתרי החדשות באזתאב ותאבנאכ המזוהים עם מפקד משמרות המהפכה לשעבר ומזכיר המועצה לקביעת האינטרס של המשטר, מחסן רזא'י (Mohsen Reza'i), וכן באתר אינדה ניוז (Ayandeh news) המזוהה עם יו"ר המועצה לקביעת האינטרס של המשטר, עלי-אכבר האשמי רפסנג'אני.

המאמר, שכותרתו: "שתיית כוס התרעלה אינה פותרת את בעיות המדינה" (نوشیدن جام زهر مشکلات کشور را حل نمی کند), התפרסם לראשונה ב-20 בספטמבר ובסוף השבוע האחרון (29 ספטמבר 2012) שב האתר ופרסמו מחדש בעמודו הראשי. פואד צאדקי פותח את מאמרו בטענה, כי להתנגדות ולעמידה איתנה אל מול פני האויב יש שני היבטים: ההיבט הראשון הוא ההיבט הרגשי והאידיאליסטי. מהיבט זה אין לתוצאת ההתנגדות חשיבות רבה וערכי ההגנה על המולדת, השאיפה למות קדושים וההקרבה הם הניצבים במרכז העניין. להתנגדות קיים, עם זאת, היבט נוסף והוא ההיבט הריאליסטי, כלומר: התנגדות עד מתי, כיצד ובאילו מחירים? אלה שאלות חשובות, שאם לא עונים עליהן באופן נכון, ההיבט האידיאליסטי של ההתנגדות לא יוביל לתוצאה כלשהי ואף עלול לגרום לתוצאות הפוכות.

כדוגמה לכך מביא צאדקי את נכונותו של מכוון המהפכה האסלאמית, איתאללה ח'מייני, לסגת מעמדתו, ששללה בראשית מלחמת איראן-עיראק כל הפסקת אש עם עיראק גם אם המלחמה תימשך 20 שנה. זו הייתה עמדתו האידיאלית, אך כעבור 8 שנים המציאות כפתה עצמה על הערכים. הידלדלות הציוד המלחמתי, העדר יכולות כלכליות, העדר איזון בין יכולותיהן של שתי המדינות ובין הסיוע שכל אחת מהן קיבלה וכניסת ארצות-הברית למערכה נגד איראן הביאו לשינוי עמדתו של ח'מייני ולהסכמתו "לשתות את כוס התרעלה" ולהסכים להפסקת אש.

כעת, רבע מאה לאחר מכן, איראן ניצבת בפני משבר נוסף בתחום האיומים החיצוניים. צאדקי טוען, כי כבר בעבר העריך, כי לאחר שנת 2009 [השנה בה פרצו המהומות שלאחר הבחירות לנשיאות – ר"צ] ארצות-הברית אינה מעוניינת לפתור את המשבר עם איראן והמערב סירב להתקדם לעבר פתרון משבר הגרעין על אף נכונותה של איראן לפתור את הסוגיה במסגרת המשא ומתן.

תליית תקווה בבחירות בארצות-הברית או במשבר הכלכלי באירופה אינה ריאלית, לטענת צאדקי. אם אובמה ינצח בבחירות, הסנקציות נגד איראן יחריפו, ואם הוא יובס, תגדל הסבירות של מלחמה כיוון שהרפובליקנים תומכים בהחרפת העימות עם איראן. גם נפילת הנשיא סרקוזי בצרפת, שהפיחה תקווה באיראן, לא פגעה בשיתוף הפעולה בין צרפת לארצות-הברית.

איראן ניצבת, איפוא, בפני בעיה קשה: החרפת הלחצים מצד המערב, שנועדו לשנות את מדיניותה לא רק בתחום הגרעין כי אם גם בנושא זכויות האדם וההתנגדות האסלאמית, ומשבשים את המערכת הכלכלית. לחצים אלה צפויים להתגבר בהדרגה והתקווה הגדולה, שאמברגו הנפט על איראן יוביל

לטלטלה בשוק הנפט לא התממשו. ככל שהזמן חולף נמצאים תחליפים לנפט האיראני, בעיקר באמצעות ערב הסעודית ועיראק, והשפעת האמברגו פוחתת.

חלק מהמומחים טוענים, שבאמצעות אסטרטגיה של התנגדות יהיה ניתן לייצב את המצב הכלכלי בשלוש השנים הבאות ושלאחר מכן המערב יאלץ לסגת ממדיניות הסנקציות. אלא שטענה זו מבוססת על שתי הנחות יסוד שיש להטיל בהן ספק: הראשונה היא שכלכלת איראן יכולה להחזיק מעמד בתנאי הסנקציות המחריפות במשך שלוש שנים והשנייה היא שלאחר שלוש שנים המערב ינטוש את מדיניות הסנקציות.

המציאות היא שהסנקציות כבר גרמו לנזקים בשוק המט"ח וכלכלת איראן לא נותרה חסינה מפני השפעת הסנקציות אפילו עד תום השנה הנוכחית על אף הכנסות של 700 מיליארד דולרים בשבע השנים האחרונות ממכירת נפט ותוצריו. התנהלות לקויה מצד הממשלה הביאה להחרפת הבעיות הכלכליות, ובהן האינפלציה. איש הדת השמרני הבכיר, איתאללה נאצר-שיראזי (Ayatollah Nasser Makarem Shirazi), הזהיר לאחרונה, כי המשבר הכלכלי מחריף את הלחץ על האזרחים מיום ליום וכי יש גבול ליכולתם של האזרחים לעמוד בפני הלחצים הגוברים. אם לא יהיה ניתן לפתור את הבעיות הכלכליות, הזהיר איש הדת הבכיר, תמיכת האזרחים תפחת ובעיות עלולות להתעורר.

קיצוץ חלק מתקציב המנגנונים הממשלתיים מצביע על כך, שהממשלה ניצבת בפני אתגרים קשים. כיצד ניתן, איפוא, לטעון שניתן להמשיך במצב זה במשך שלוש שנים? אפילו הנשיא מודה בהשפעת הסנקציות ונשאלת השאלה, על אילו משאבים תוכל הממשלה הבאה להתבסס בתכנוניה הכלכליים.

אפילו אם איראן תצליח להחזיק מעמד במשך שלוש שנים לנוכח הסנקציות והעם יתמוך בעמידה האיתנה הזו, איזו סיבה יש למערב לסגת ממדיניות הסנקציות? בשונה מהשפעת הסנקציות על כלכלת איראן שגדלה ככל שהזמן חולף, הרי שהשפעתן על הכלכלה העולמית פוחתת לנוכח התחליפים הנמצאים לנפט האיראני. גם במקרה העיראקי נמשכו הסנקציות משנת 1991 ועד סוף 2002 והן הסתיימו במתקפה צבאית על עיראק.

בתנאים אלה הצגת תמונה מציאותית של הכלכלה ושל הקשר בינה לתחום המדיניות היא הכרחית עבור בכירי המשטר לצורך קבלת החלטות. במשך שבע השנים שחלפו - ועל אף הביקורת החריפה נגד התנהלות הממשלה - הממשלה הצליחה להזרים כספים לציבור בזכות ההכנסות האדירות מנפט ולהרגיע בכך חלק מחוסר שביעות הרצון. בתנאים הצפויים לא תוכל הממשלה להבטיח אפילו את הוצאותיה הדרושות בשנה הבאה ועל אחת כמה וכמה להזרים כספים נוספים לחברה.

על אף המציאות הקשה המתוארת על-ידי פואד צאדקי במאמרו, הוא אינו סבור ששינוי מדיניות הגרעין ("שתיית כוס התרעלה") תפתור את בעיות המדינה. המשבר הנוכחי בפניו ניצבת איראן בתחום מדיניות החוץ מורכב יותר ממשבר סיום מלחמת איראן-עיראק. גם אם יש אמת בהמלצותיהם של כמה מדינאים לשנות את מדיניות הגרעין ולהסכים לדרישות המערב (שהוגדרו, לטענת צאדקי, על-ידי מבקרי דעה זו

כניסיון מצד "הזרם הסוטה" לגרום למנהיג לשתות את כוס התרעלה), הרי שיותר משהן יפתרו את בעיות המדינה, הן יפתרו לממשלה הנוכחית את הבעיה כיצד להבטיח את הוצאותיה לקראת הבחירות הקרובות לנשיאות.

הבעיה של המערב עם איראן אינה מתמקדת כיום, לדברי צאדקי, בתיק הגרעין ויש לצפות שנסיה איראנית בסוגיה זו תביא להעלאת דרישות נוספות מצד המערב ולפתיחת תיקים חדשים נגד איראן. המלצותיהם של חלק מהמבקרים הפוליטיים, שסבורים שניתן לפתור באמצעותן את כל בעיות המדינה, נראות, איפוא, פשטניות. על מנת להתגבר על האתגרים הניצבים בפני איראן יש צורך לאמץ אסטרטגיה כוללת בתחום מדיניות החוץ והפנים. עורך באזתאב-י אמרוז מציון, כי בכוננתו לפרט בנוגע לאסטרטגיה נדרשת זו בעתיד.

ריאיון נדיר של נציג המנהיג העליון ב"כוח קדס" לשבועון שמרני

חג'ת אל-אסלאם עלי שיראזי (Hojjat-ul-Islam Ali Shirazi), נציג המנהיג העליון בכוח קדס של משמרות המהפכה, העניק בשבוע שעבר ריאיון נדיר לשבועון השמרני 9 די (www.9day.ir, 23 ספטמבר 2012) המזוהה עם תומכי הנשיא אחמדינז'אד. בריאיון התייחס נציג המנהיג ביחידת העילית של משמרות המהפכה המשמשת כחוד החנית של משמרות המהפכה בפעילותם מחוץ לאיראן להתפתחויות בעולם הערבי, לאיומי התקיפה של ישראל, למעורבות המנהיג העליון בגיבוש מדיניות החוץ של איראן ולדמותו של קאסם סלימאני (Qasem Soleimani), מפקד כוח קדס.

בראשית הריאיון התייחס שיראזי לדיווחים המתרבים לאחרונה בנוגע לפעילותו של כוח קדס בעולם. ההתייחסויות הרבות מצד בכירים איראנים לפעילות הכוח מבטאות, לדבריו, את רצונה של ההנהגה האיראנית לבסס את מעמדה של איראן כמעצמה אסלאמית ועל-אזורית. הוא הדגיש, כי איראן אינה נזקקת לנוכחות פיזית על מנת לממש את מעמדה כמעצמה, כיוון שבשונה מארצות-הברית היא מקיימת "נוכחות מחשבתית", מייצאת את המחשבה האיראנית לעולם ומספקת יעוץ למדינות שונות בעולם. גם ללא נוכחות פיזית יודעים כיום כל מנהיגי העולם עד כמה רבה היא השפעתה של איראן בעולם ואף בלב ארצות-הברית. גם מדינות האזור יודעות, שאיראן תעמוד לצידן במאבקן נגד ישראל ותסייע להן בכל עוצמותיה "המחשבתיות והמבצעיות".

נציג המנהיג בכוח קדס, עלי שיראזי

שיראזי נשאל לגבי מעורבות איראן בסוריה והשיב, כי איראן אינה צריכה להתערב בשלב זה בסוריה כפי שעשתה במלחמת לבנון השנייה או במלחמה בעזה, כיוון שעוצמתה הצבאית של סוריה מספקת. אין צורך בנוכחות צבאית איראנית נרחבת בסוריה ודי ביעוץ איראני למשטר הסורי. צבא סוריה והכוחות העממיים במדינה מסוגלים, לדבריו, להתמודד בעצמם עם אויביהם. איראן מסייעת לסוריה מניסיונה כשם שהיא מוכנה לעשות מול ממשלות ערביות נוספות שהוקמו בעקבות "ההתערורות האסלאמית".

מדינות ערב אינן מתייחסות עוד לאיראן כ"ממשלה שיעית" על אף ניסיונות האויבים לעורר מחלוקות בין השיעים לסונים. כל המוסלמים בעולם מבינים, שהרפובליקה האסלאמית מייצגת מחשבה אסלאמית ותפישה שלטונית המבוססת על דמוקרטיה דתית. המודל האיראני יכול לשמש מודל עבור כל המדינות והן יכולות לנצל את ניסיונה של איראן.

בהתייחסו למצב בסוריה ביטא שיראזי את העמדה האיראנית הרשמית בעניין זה. הוא ציין, כי קיים הבדל משמעותי בין סוריה ליתר מדינות ערב, כיוון שביתר מדינות ערב העמים התייצבו נגד מנהיגיהם בעוד שבסוריה העם ניצב לצד בשאר אסד, במיוחד לאחר שהבין שהמערב תומך בטרוריסטים הפועלים נגד משטרו. הוא ציין, כי איראן אינה טוענת, שבשאר הוא "אדם אידיאלי" או נעדר כל בעיות. על בשאר לממש את הרפורמות שהבטיח ליישם, ובהן בחירות לפרלמנט, בחירת הנשיא על-ידי העם ונוכחות אזרחים בזירה הפוליטית כפי שהדבר מתקיים באיראן.

הוא העריך, כי המשטר הסורי מצליח להתגבר על הטרוריסטים ואפילו אלה הניצבים לצד האמריקאים, ובהם תורכיה, מטילים עתה ספק ביכולתם להשיג ניצחון. אין זה אומר, שהניצחון בטוח, הדגיש שיראזי. השאלה אינה בשאר באופן אישי אלא המדינה הסורית, ציר ההתנגדות וסוגיית העם הסורי. איראן תומכת בריבונות העם בסוריה והעם הסורי ניצב כעת לצד המשטר. הוא הביע תקווה, שהניצחון בסוריה קרוב ויהיה חזק אף יותר מהניצחון שהושג בלבנון ובעזה.

בהתייחסו לאימוני המתקפה הצבאית מצד ישראל אמר שיראזי, כי איראן מעריכה, שאויביה מודעים לכך שהם אינם מסוגלים להתמודד עימה בהצלחה. הם מכירים ביכולותיה של איראן וכאשר הם רואים, שנצראללה רואה עצמו חייל של המנהיג העליון באיראן ושחזבאללה משמשת שלוחה של איראן, ברור להם שאין ביכולתם להתמודד מול חזבאללה, מול סוריה ועל אחת כמה וכמה מול איראן. אף על-פי כן לא ניתן לשלול אפשרות של מלחמה, כיוון שאויביה של איראן הם טיפשים ואינם פועלים בהיגיון.

איראן מעריכה שהסבירות למלחמה גברה, כיוון שישאל מודעת לכך, שהיא נחלשת מיום ליום בעוד שאיראן מתחזקת מיום ליום. היא עלולה, לפיכך, לפעול בטיפשות ולפתוח במלחמה. גם מצבן של ארצות-הברית ושל מדינות אירופה מידרדר מיום ליום. לפני שלוש שנים לאף אחד לא היה אומץ לצאת נגד ארצות-הברית בעוד שכיום שורפים את דגלי ארצות-הברית ותוקפים את שגרירותיה. שיראזי ציין, כי אין ספק שאם תפרוץ מלחמה, היא תסתיים תוך זמן קצר בניצחונה של איראן. ארצות-הברית וישראל פחדות ואפילו בסוריה הן אינן מעזות להילחם בעצמן אלא שולחות קבוצות שונות, כגון: אל-קאעדה, על מנת להילחם במקומן. אין להן כל יכולת להילחם לאורך זמן ותוצאת המלחמה תהיה בודאות לטובת האומה האסלאמית. המלחמה לא תהיה, להערכתו, ארוכה, אך בשונה מישראל שאינה מסוגלת להתמודד עם מלחמת התשה, איראן מתמחה במלחמה כזו.

בהמשך הריאיון התייחס שיראזי למעורבותו הרבה של המנהיג העליון, עלי ח'אמנהאי, בניהול מדיניות החוץ של איראן. הוא ציין, כי בקיאותו בעניינים בינלאומיים מוחלטת. הוא הביא כדוגמה לכך את הבקאות, שהפגין ח'אמנהאי במהלך פגישה עם נשיא אלג'יריה בהיסטוריה ובגיאוגרפיה של מדינה זו. בקיאותו הייתה רבה אף יותר מזו של נשיא אלג'יריה והפתיעה את הנשיא האורח. בקיאותו מאפשרת למנהיג לנהל את מדיניות החוץ של איראן באופן שישרת את האינטרסים שלה.

מאפיין נוסף בהתנהלותו של ח'אמנהאי בסוגיות חוץ הוא שהוא פועל בהתאם לעקרונות אסלאמיים ברורים שאין דומה להם בעולם כולו. שיראזי סיפר, כי כאשר ארצות-הברית תקפה את שליט עיראק, צדאם חוסיין, סירב ח'אמנהאי לתמוך באמריקאים אף על-פי שצדאם היה אויב מר של איראן. הוא טען אז, כי איראן לא תתמוך לעולם בארצות-הברית המהווה אויב של כל המדוכאים בעולם, גם אם זו מעוניינת לחסל אויב אחר של איראן. התנהלות כזו בהתאם לעקרונות אסלאמיים היא שמקנה לאיראן את עוצמתה. אפילו באירופה מניפים כיום מפגינים את תמונתו של ח'אמנהאי מתוך הכרה בעוצמת המודל האסלאמי, שעל-פיו הוא מנהל את איראן.

התנהלותו של ח'אמנהאי מתאפיינת גם בביטחון מוחלט בניצחון הנובע מעומק אמונתו הדתית. התחזקות האסלאם והמוסלמים בעולם נובעת בבירור מהסיוע האלוהי למוסלמים. שיראזי סיפר, כי כאשר טענו ראשי חזבאללה בראשית מלחמת לבנון השנייה, כי שגו בכך ששבו את חיילי צה"ל, השיב להם המנהיג העליון, כי הם נהגו כראוי. הישראלים התכוונו לתקוף את חזבאללה כאשר הארגון לא יהיה מוכן למלחמה. עתה, כאשר ישראל תוקפת את חזבאללה, הארגון מוכן לחלוטין והדבר פועל לטובתו. הוא קרא לאנשי חזבאללה להיות בטוחים בניצחונם. גם במהלך מהומות 2009 באיראן היה המנהיג

בטוח בניצחון. למנהיג יש אומנם דאגות ובעיות ועליו לעבוד מבוקר עד ערב, אך הוא תמיד סמוך ובטוח ביכולתו להתגבר על הקשיים.

שיראזי התייחס לויכוח סביב ההגדרה הראויה להתפתחויות בעולם הערבי: "התעוררות אסלאמית" או "התעוררות אנושית". הוא טען, כי אין ספק שמדובר בהתעוררות אסלאמית, כיוון שגם אזרחי מדינות ערב מודים, שהם למדו מהמהפכה האסלאמית ושואבים את השראתם ממנה. כאשר הרפובליקה האסלאמית והמנהיג העליון מוצגים כמנהיגי ההתעוררות באזור, ברור לחלוטין שמדובר בהתעוררות אסלאמית ולא ערבית או אנושית. יש הטוענים, שהרפובליקה האסלאמית היא שיעית ומעוניינת להפוך את מדינות האסלאם האחרות לשיעיות. לטענה זו אין כל בסיס, אמר שיראזי. איראן אינה מעוניינת להפוך אף אחד לשיעי. הכל יודעים, שאיראן הגנה על הפלסטינים במאבקם למרות שהם אינם שיעים, שאיראן תמכה באפגאנים הסונים, תמכה בסונים גם בעיראק ותומכת בסונים במצרים. העמים בעולם נעים בכיוון האסלאם. הם נושאים את הסיסמה: "אללה אכבר" ומתקוממים בשם האסלאם ומחשבת הקוראן. אילו הייתה זו התעוררות אנושית ולא אסלאמית, לא היה ניתן להסביר את התגובה החריפה במדינות האסלאם נגד ארצות-הברית בעקבות הפגיעה בכבוד הנביא.

בהמשך דבריו התייחס שיראזי להתרחשויות במצרים ולהתנהלותו של נשיאה החדש. נציג המנהיג ב"כוח קדס" ניסה להפחית מעוצמת חילוקי הדעות בין איראן למצרים ולתורכיה וטען כי לא ניתן לצפות ממדינות אלה וממנהיגיהן להתנהל באותו האופן שבו מתנהלת איראן, שעברה מהפכה לפני 34 שנים. הוא ציין, כי יש לבחון את נקודות החולשה והעוצמה של מורסי ושל ארדואן ולחפש את המכנה המשותף ביניהם לבין איראן. איראן רואה עין בעין עם האסלאמיסטים במצרים בנוגע למאבק עם ישראל ולסוגיית פלסטין. העמדה השלטת במצרים כיום היא נגד ישראל והדבר משרת את האינטרסים של איראן ואת המחשבה האסלאמית. מורסי אינו חסין מפני טעויות, אמר שיראזי, אך על איראן לחזק את נקודות העוצמה שלו ולהעיר לו על שגיאותיו כשם שעליה לעשות מול ארדואן. ארצות-הברית פועלת מול תורכיה ומנסה להשפיע על ארדואן לטובתה וכך צריכה גם איראן לעשות, כיוון שעוצמתה רבה אף יותר מזו של ארצות-הברית.

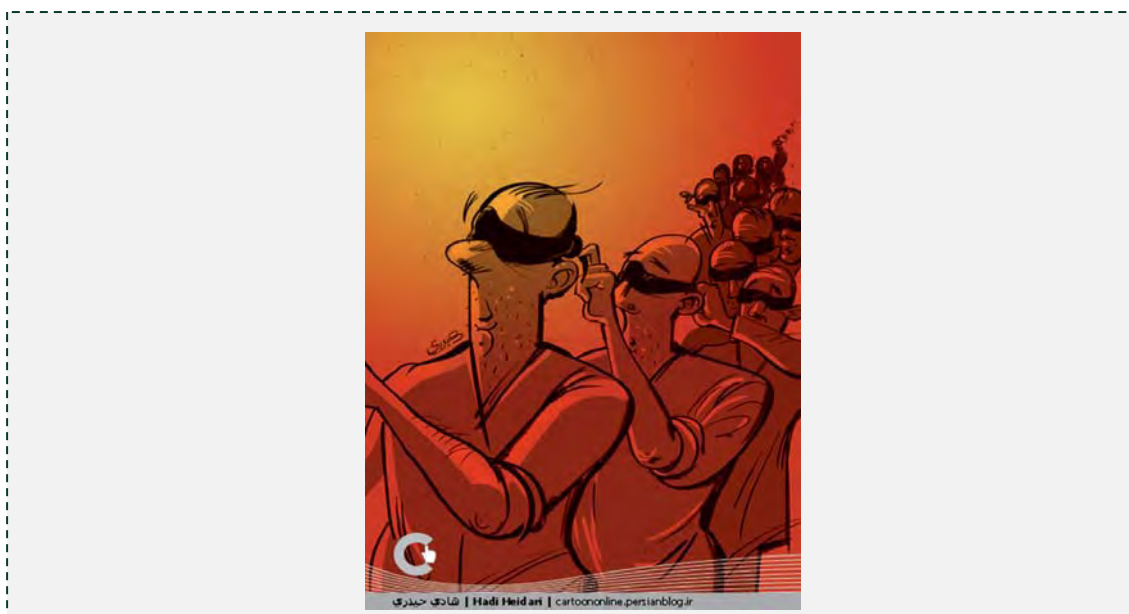
בסיום הריאיון התייחס שיראזי למפקד כוח קדס, קאסם סלימאני, אותו הוא מכיר ומלווה מאז שנת 1982. הוא הגדיר את סלימאני כ"איש של מעשים" יותר מאשר "איש של דיבורים" וציין לשבח את יכולותיו כמפקד. האיזמים לחסלו מעידים, לדברי שיראזי, על השפעתו הרבה של כוח קדס בעולם שהיא כיום ברורה וגלויה. הוא ציין, כי הוא מכיר את סלימאני למעלה מ-30 שנים וכבר בתקופת מלחמת איראן-עיראק התוודע לאומץ לבו וליכולותיו כמפקד. סלימאני מתאפיין באומץ לב, בחוסר פחד, באמונה גדולה באל ובמסירות מוחלטת למנהיג העליון. מעולם הוא לא אמר: "איני יכול" וביצע כל מה שהמנהיג הטיל עליו. לא ניתן להשוות אותו, כמובן, לח'אמנאהי, הדגיש שיראזי, אך שניהם מהווים "פירותיו של אותו העץ" ומתאפיינים ברצון, אומץ ואמונה משותפים. רבים יכולים לשבת עם המנהיג העליון אך לא להבין כראוי את דבריו או לפעול כראוי. סלימאני, לעומת זאת, מסוגל להבין כנדרש, לנתח באופן מושכל ולפעול בצורה נכונה. שיראזי התייחס לטענות, שנשמעו בתקשורת המערבית בנוגע לחילוקי דעות בין סלימאני למפקד משמרות המהפכה, מחמד-עלי ג'עפרי (Mohammad Ali Ja'fari), ולכך שסלימאני

פועל ישירות מול המנהיג העליון ללא תיאום עם מפקד משמרות המהפכה. הוא ציין, כי סלימאני נאמן לחלוטין לג'עפרי וכי קשריו החזקים עם המנהיג העליון אינם פוגעים כהוא זה בנאמנותו לג'עפרי. סלימאני וג'עפרי מחויבים זה לזה וכל הניסיונות לעורר חילוקי דעות בין השניים על מנת להחלישם ולפגוע במשמרות המהפכה ובכוח קדס ייכשלו.

היומן הרפורמיסטי "שרק" נסגר בעקבות סערה סביב קריקטורה

היומן הרפורמיסטי שרק (Shargh) נסגר בסוף השבוע שעבר בהנחיית המועצה לפיקוח על העיתונות במשרד ההכונה האסלאמית ומנהלו, מהדי רחמאניאן (Mehdi Rahmaniyan), נעצר ונכלא בכלא אווין בטהראן בעקבות קריקטורה, שפרסם העיתון ביום שלישי שעבר (25 ספטמבר). גם צייר הקריקטורה זומן לחקירה.

בקריקטורה, שעוררה סערה רבתי, נראים אנשים העומדים בטור וקושרים את עיניהם באמצעות סרטים. מבקרי העיתון טענו, כי הקריקטורה "מכוסה עיניים", שהתפרסמה בעיצומו של "שבוע ההגנה הקדושה" המציין את פרוץ מלחמת איראן-עיראק, נועדה ללעוג לצייתנותם העיוורת לכאורה של החיילים האיראנים, שנשלחו להילחם בחזית. הביקורת החריפה שעורר פרסום הקריקטורה נמשכה גם לאחר שמנהל העיתון והקריקטוריסט האדי חידרי (Hadi Heydari) הבהירו, כי אין כל קשר בין הקריקטורה למלחמת איראן-עיראק. גורמים במחנה הרפורמיסטי טענו, כי במחנה השמרני ניצלו את פרסום הקריקטורה כתירוץ לסגירת היומן שרק.

זמן קצר לאחר פרסום הקריקטורה דרשו שר ההכונה האסלאמית, סיד מחמד חסיני (Seyyed Mohammad Hosseini), כ-150 חברי מג'לס ואתרים שמרנים לסגור את העיתון שרק בטענה, כי הקריקטורה שהתפרסמה מהווה עלבון ללוחמי מלחמת איראן-עיראק. בשיחה עם עיתונאים אמר שר ההכונה, כי פרסום הקריקטורה בעיצומו של "שבוע ההגנה הקדושה" מהווה פגיעה בכבודם של לוחמי

המלחמה. הוא טען, כי פרסום הקריקטורה באמצעי תקשורת במערב מעיד על תיאום בין "שרק" לעיתונות הזרה בעניין זה וכי העיתון הרפורמיסטי משמש אמצעי להפצת תרבות המערב ונהג באופן דומה גם בעבר. במקביל הודיע שר המשפטים, מרתזא בח'תיארי (Morteza Bakhtiari), כי הרשות השופטת פתחה בהליכים משפטיים נגד העיתון. הוא הביע צער על כך, שקריקטורה כזו מתפרסמת בעיתון היוצא לאור ברפובליקה האסלאמית (פארס, 26 ספטמבר 2012).

חבר המג'לס, מג'תבא רחמאנדוסט (Mojtaba Rahmandust), אמר בריאיון לוסוכנות הידיעות פארס, כי הקריקטורה מהווה עלבון עבור לוחמי האסלאם. הוא ציין, כי הקריקטוריסט שצייר את הקריקטורה חייב לספק הסברים, וכי חירות – אין משמעותה הזכות להעליב. חבר ועדת התרבות של המג'לס, חג'ת אל-אסלאם סיד עלי טאהרי (Hojjat-ul-Islam Seyyed Ali Taheri), הגיב על פרסום הקריקטורה באומרו, כי יש כאלה המנצלים לרעה את חופש הביטוי הנהוג ברפובליקה האסלאמית. הוא קרא לנקוט בצעדים משפטיים נגד האחראים לפרסום הקריקטורה על מנת למנוע הישנות מקרים דומים בעתיד (פארס, 26 ספטמבר 2012).

בריאיון, שקיימה עם טאהרי העיתונאית והבלוגרית הרפורמיסטית, מסיח עלינ'אד (Masih Alinejad), הודה חבר המג'לס, כי לא ראה את הקריקטורה. הוא ציין, עם זאת, כי כאשר קריקטורה מתפרסמת ומתקבלת בברכה במרחב הווירטואלי המערבי והאנטי-מהפכני, יש בכך כדי להעיד, שהיא צוירה בתיאום עם גורמים אנטי-מהפכניים. אין צורך לראות את הקריקטורה על מנת להבין, שהיא מנוגדת לערכים ולרצונות של אזרחי איראן, ולקרוא להעניש את האחראים לפרסומה בחומרה. טאהרי אמר, כי יש מגבלות לחופש הדעה וכי יש להקפיד על שמירת החוק והערכים. גם במערב מוטלות, לדבריו, מגבלות על חופש הדעה והדבר ניכר, למשל, בחוסר הנכונות במערב להסכים לביקורת ביחס לשואה (<http://masihalinejad.com>, 26 ספטמבר 2012).

חג'ת אל-אסלאם מג'תבא ד'ו אל-נור (Hojjat-ul-Islam Mojtaba Zolnour), ששימש בעבר כממלא מקום נציג המנהיג העליון במשמרות המהפכה, אמר בריאיון ל"פארס", כי סגירת העיתון היא ציפיתם המינימלית של אזרחי איראן. הוא תקף בחריפות את "שרק" והאשים אותו בשיתוף פעולה עם אויבי המהפכה ובפגיעה מתמשכת בערכי האסלאם. פרסום הקריקטורה אינו מפתיע, טען ד'ו אל-נור, כיוון שהיומון אימץ לאורך השנים את דרך הפגיעה בערכי העם האיראני. הוא ציין, כי מי שהעליב עובד ציבור צפוי על-פי החוק לעונש של חודשיים עד שלוש שנות מאסר. מי שפגע בכבודם של מאות לוחמי המלחמה חייב, לפיכך, לקבל את העונש החמור ביותר (פארס, 26 ספטמבר 2012).

מפקד זרוע הבסיג', מחמד-רזא נקדי (Mohammad Reza Naqdi), הגיב, אף הוא, בחריפות לפרסום הקריקטורה וטען, כי שרק הוא עיתון הקשור ל"כנופיות העוצמה והעושר" ולשודדי האוצר הלאומי ומייצג את אלה המצייתים באופן עיוור לשגרירויות המערביות בטהראן. טבעי הדבר, שעיתון זה, שהביע בעבר תמיכה בפעילות הריגול שהתבצעה משגרירות בריטניה בטהראן, תוקף את לוחמי הבסיג'. אין מקום להפנות את הטענות בעקבות פרסום הקריקטורה לעורכי העיתון אלא לרשויות המאפשרות לו להמשיך ולפעול, אמר נקדי (מהר, 26 ספטמבר 2012).

גם התקשורת השמרנית הגיבה בחריפות לפרסום הקריקטורה. האתר משרק (Mashreg) טען, כי רבים מהעיתונאים, שהיו מועסקים בעבר באמצעי התקשורת הרפורמיסטיים, מועסקים כיום באמצעי תקשורת "אנטי-איראנים" בשפה הפרסית או בשפות זרות. האתר האשים את הזרם הרפורמיסטי במאמץ מתמשך לפגוע בעם האיראני ובדת האסלאם בשם הדמוקרטיה (משרק, 26 ספטמבר 2012).

היומון ג'ואן (Javan) גרס, כי דווקא ביום השנה למלחמה, כאשר צריך לכבד ולהוקיר את לוחמי המלחמה, פרסם "שרק" את הקריקטורה הפוגעת הזו. "מה רציתם להגיד בקריקטורה זו?", תהה ג'ואן. האם שרק התכוון לטעון, ששמונה שנות המלחמה עם עיראק היו שנים של "ירי עיוור"? האם כוונת העיתון הייתה, שכל מי שהשתתף במלחמה עצם את עיניו ויצא להילחם? שהאיראנים נלחמו באופן עיוור במשך שמונה שנים? שבמשך שנות המלחמה הלכו האיראנים לחזית ולא ידעו לאן? שכל החללים והלוחמים לא ידעו לאן הם הולכים ולמען איזו מטרה הם נלחמים? (ג'ואן, 26 ספטמבר 2012).

מנהל שרק, מחמד רחמאניאן, והקריקטוריסט, האדי חידרי, טענו, כאמור, שאין כל קשר בין עיתוי פרסום הקריקטורה במהלך "שבוע ההגנה הקדושה" לתוכנה. בריאיון לסוכנות הידיעות אילנ"א אמר רחמאניאן, כי הקריקטורה אינה קשורה ל"גיאוגרפיה או להיסטוריה" אלא מציגה קבוצת אנשים העוצמים את עיניהם במעגל אין-סופי לנוכח האמת. הוא ציין, כי שרק והקריקטוריסט מעולם לא חשבו, שזו תהיה הפרשנות לה תזכה הקריקטורה. הוא הוסיף, כי הוא עצמו נלחם במשך 18 חודשים בחזית המלחמה וכי גם אביו של הקריקטוריסט נלחם בזמן המלחמה. שרק אף פרסם, לדבריו, מוסף מיוחד לרגל "שבוע ההגנה הקדושה" לפני מספר ימים ואין זה סביר, שהוא יפרסם קריקטורה שנועדה לפגוע בלוחמים. הוא טען, כי אלה התוקפים את עיתונו בגין פרסום הקריקטורה עושים זאת משיקולים פוליטיים בלבד (אילנ"א, 26 ספטמבר 2012).

האדי חידרי התייחס, אף הוא, לסערה שעוררה הקריקטורה שצייר ואמר, כי הפרשנות השגויה שניתנה לקריקטורה נועדה לנצל לרעה את רגשותיהם של אזרחי איראן כלפי לוחמי המלחמה על מנת לייצר "אווירה מורעלת". כל מי שמכיר אותו ואת משפחתו מודע היטב לעומק מסירותם ללוחמים וידוע, שהוא לא היה מוכן לפגוע בהם לעולם, אמר חידרי. הוא הדגיש, כי כוונתו בקריקטורה הייתה להצביע על ה"בורות" הגורמת לחלק מהאנשים לעצום את עיניהם לנוכח המציאות, וכי אילו היה מתכוון ללוחמי המלחמה, הוא היה מצייר אותם במדים ונושאי נשק (אילנ"א, 26 ספטמבר 2012).

האתר הרפורמיסטי כלמה (Kaleme) דיווח בסוף השבוע, כי נציגי 25 משפחות של חללי מלחמת איראן-עיראק ולוחמיה שלחו בעקבות סגירת שרק מכתב לקריקטוריסט האדי חידרי, שבו הביעו את תמיכתם בו וגינו את הניסיון לנצל את הקריקטורה כדי לפעול נגד חופש הביטוי (כלמה, 28 ספטמבר 2012).

היומון שרק הוא אחד מקלי התקשורת הרפורמיסטיים היחידים, שפעילותם התאפשרה בשנים האחרונות. פעילותו חודשה במרץ 2010, לאחר שנסגר בהנחיית השלטונות בפברואר 2004, בספטמבר 2006 ובאוגוסט 2007.

ביקורת ציבורית גוברת לנוכח חסימת הגישה לשירותי Google באיראן

חסימת הגישה לשירותי Google, ובראשם שירות הדוא"ל Gmail, על-ידי שלטונות איראן המשיכה לעורר השבוע ביקורת ציבורית חריפה מצד אתרי אינטרנט וגולשים איראנים. החסימה הוסרה בראשית השבוע.

בשבוע שעבר הודיע מזכיר המטה לקביעת קריטריונים לסינון אתרים באינטרנט, עבד אלסמד ח'רמאבאדי (Abdolsamad Khoramabadi), כי האתרים Google ו-Gmail יחסמו בכל המדינה בעקבות דרישת הציבור לנוכח הפצתו ברשת האינטרנט של הסרטון האנטי-אסלאמי, "תמימותם של המוסלמים". זמן קצר לאחר מכן עדכן שר התקשורת, רזא תקיפור (Reza Taqipour), כי שלטונות איראן חסמו את הגישה לשירות Gmail בהתאם להנחיה מצד הרשות השופטת, לאחר שהשירות הפר את חוקי המדינה (איסנ"א, 25 ספטמבר). השבוע מסר תקיפור, כי הסרת החסימה מותנית בקבלת צו משפטי מטעם "המטה לקביעת קריטריונים לסינון אתרים באינטרנט" (מהר, 29 ספטמבר 2012).

מספר אתרים איראנים הצביעו על הסתירות בהסברים, שניתנו על-ידי בכירים שונים בנוגע לחסימת הגישה ל-Gmail, ומתחו ביקורת חריפה על התנהלות השלטונות בעניין זה. האתר פרדא (Farda) דיווח, כי שר התקשורת ציין, כי חסימת הגישה לשירות נעשתה בהתאם להנחיית הרשות השופטת, מזכיר המטה האחראי לסינון אתרי אינטרנט מסר, שחסימת שירותי האינטרנט נעשתה בתגובה לדרישות הציבור ואילו חבר אחר במטה, מחמד-רזא אקאמירי (Mohammad Reza Aqamiri), ציין, כי הבעיות בגישה ל-Gmail נובעות מסיבות טכניות. אקאמירי הסביר בריאיון עיתונאי, כי אין קשר ישיר בין הגבלת הגישה לשירות הדוא"ל לבין הפצת הסרטון האנטי-אסלאמי ברשת.

הוא ציין, כי לא הייתה כל כוונה לחסום את שירותי Google באיראן, אך השלטונות נתקלו בבעיה בעקבות חסימת האתר YouTube לאחר הפצת הסרטון. מנוע החיפוש Google עושה, לדבריו, שימוש בפרוטוקול חדש, שנועד לעקוף את מערכת הסינון האיראנית, ופרוטוקול זה זהה לפרוטוקול שבו נעשה שימוש על-ידי YouTube. חסימת האתר YouTube על-ידי שלטונות איראן בעקבות הפצת הסרטון האנטי-אסלאמי לא הייתה יכולה להתבצע, לפיכך, ללא השפעה על הגישה ל-Gmail וגרמה לבעיות טכניות. הוא הוסיף, כי משרד התקשורת מנסה לפתור בעיות אלה על מנת שיהיה ניתן להמשיך ולחסום את האתר YouTube מבלי שהדבר ישפיע על הגישה ל-Gmail.

לנוכח ההסברים השונים והסותרים, שסיפקו בכירים איראנים בנוגע לחסימת הגישה ל-Gmail, תהה האתר פרדא האם החסימה נעשתה בהתאם להנחיית הרשות השופטת, בהתאם לדרישות הציבור או כתוצאה מסיבות טכניות. האתר טען, כי אין כל הצדקה לכך, שהשלטונות אינם מסוגלים להבהיר לציבור את הסיבה לחסימת השירות קרוב ל-72 שעות לאחר שהחלה (פרדא, 26 ספטמבר 2012).

האתר הרפורמיסטי כלמה (Kaleme) מתח, אף הוא, ביקורת על התנהלות השלטונות בנוגע לחסימת הגישה ל-Gmail וטען כי קיים קשר בין חסימה זו לבין תחילת השלב הראשון בהשמשת רשת האינטרנט הלאומית הפנימית. האתר ציין, כי השיבושים בגישה לשירותי האינטרנט מגבירים את הדאגה בקרב הגולשים האיראנים מפני האפשרות שמימוש תוכנית האינטרנט הלאומית יוביל למגבלות ולשיבושים נוספים בגלישה באינטרנט אף על-פי שבכירים איראנים הצהירו בעבר, כי מימוש התוכנית לא יוביל לפגיעה כלשהי בגישה לאינטרנט העולמי ולשירותי הדוא"ל החיצוניים (כלמה, 27 ספטמבר 2012).

קריקטורה של מאנא ניסתאני (Mana Neyestani), מתוך דף הפייסבוק:
Internet Freedom Project | اینترنٹ آزاد

האתר פרארו (Fararu) הלין על כך, שרוב חברי המג'לס כלל אינם מעודכנים בנוגע לסיבה לחסימת Gmail. האתר היפנה למספר חברי מג'לס שלוש שאלות: האם אתם מודעים לחסימה? מהי הסיבה לכך? ומה עמדתכם בנוגע לחסימה? רוב מכריע מקרב חברי המג'לס, אליהם הופנו השאלות, טענו, כי הם אינם מעורבים כלל בהחלטה לחסום את השירות ורובם ככולם לא ידעו להשיב מהי הסיבה לחסימה זו והשיבו, כי אין להם עמדה מיוחדת בעניין זה (פרארו, 27 ספטמבר 2012).

חסין אנת'מ'י (Hossein Entezami), חבר במועצת הפיקוח על העיתונות במשרד ההכונה האסלאמית, הביע השבוע את הסתייגותו מחסימת הגישה לשירותי Google. בריאיון לסוכנות הידיעות מהר אמר אנת'מ'י, כי הוא מתנגד לחסימת שירות החיוני כל כך לאזרחים. גם אם החסימה נעשתה בעקבות שימוש לרעה ברשת האינטרנט לצורך פגיעה בקדשי האסלאם, הרי שאופן החסימה לא היה ראוי. הוא ציין, כי יש להבחין בין החרמת השימוש ב-Google על-ידי אזרחים כביטוי למחאה עממית בעקבות הפצת הסרטון האנטי-אסלאמי לבין חסימת השירות על-ידי הממשלה. משעה שהיוזמה העממית הפכה לפעולה ממשלתית, הדבר גרם לכך שחלק מהאזרחים שהסכימו עם החרמת Google שינו את עמדתם בשל התנגדותם הפוליטית לממשלה. חסימת השירות עד להודעה חדשה ומניעת

השימוש ב-Gmail המאפשר התכתבויות בין אזרחים אינן ראויות ומעידות על כך, שהאזרחים אינם מודעים לצרכי החברה ולעולם התקשורת, אמר אנתוני (מהר, 27 ספטמבר 2012).

גולשים איראנים רבים הביעו, אף הם, את הסתייגותם לנוכח חסימת הגישה לשירותי האינטרנט. מאות גולשים באתר אלף (Alef) הביעו את זעמם על החלטת השלטונות לחסום את הגישה ל-Google. הגולשים הגיבו למאמר ביקורתי, שפרסם האתר בגנות החסימה. האתר ציין, כי לפחות 34 מיליון גולשים איראנים משתמשים במנוע החיפוש של Google מספר פעמים ביום, והאשים את השלטונות, כי הם עושים שימוש בטיעון דתי סביב פרשת הסרטון האנטי-אסלאמי על מנת לחסום את הגישה לשירות חיוני זה. האתר הזהיר, כי חסימת הגישה לאתרים תוביל לשימוש גובר באמצעים בלתי-חוקיים, כגון: VPN, שנועדו להתגבר על החסימה מצד השלטונות. הדבר עלול להוביל להוצאת כספים רבים מצד האזרחים לצורך רכישת ציוד זר, שנועד להתגבר על החסימה, ולחזק בכך את הקבוצות הפליליות המרוויחות כספים רבים ממכירת ציוד זה (אלף, 26 ספטמבר 2012). בתוך כך דיווחה השבוע סוכנות הידיעות איסנ"א, כי על-פי נתוני הרשות השופטת עושים בין 20 ל-30 אחוזים מהגולשים האיראנים שימוש בשרתי VPN לצורך גלישה ברשת (איסנ"א, 28 ספטמבר 2012).

גולשים רבים הגיבו על המאמר באלף בקריאה להסיר את החסימה לאלתר. גולש אחד טען, כי חסימת הגישה לאינטרנט גרמה למימוש רצונם של יוצרי הסרטון האנטי-אסלאמי לעורר מורת רוח בקרב האזרחים המוסלמים. אחד הגולשים טען, כי לאחר שהשלטונות חוסמים את האינטרנט ומחרימים את טקס האוסקר, הם יאסרו בקרוב על האזרחים לצאת מהמדינה, ואילו גולש נוסף ציין, כי בקרוב יכריזו השלטונות גם על החשמל כטמא וכאסור מבחינה הלכתית.

אזרחים רבים הסכימו עם טענת אלף לפיה החסימה תוביל להגברת השימוש באמצעים שנועדו להתגבר על החסימה. אחד הגולשים טען, כי לא השתמש בציוד כזה במשך חודשים ארוכים עד לימים האחרונים.

גולש אחר כתב, שלאחר שצפה באינטרנט בסרטון האנטי-אסלאמי התגברה שנאתו כלפי הציונות ויוצרי הסרטון. הוא המליץ לשלטונות לאפשר לאזרחים לצפות בסרטון במקום לחסום את האינטרנט על מנת להגביר את שנאתם כלפי "הכופרים". גולש נוסף לגלג על הטענה לפיה החסימה נעשתה בהתאם לפניות הציבור בעקבות הפצת הסרטון האנטי-אסלאמי. הוא טען, כי לא קיים כל מנגנון המאפשר לאזרחים לפנות לארגון האחראי על סינון האתרים באינטרנט וכי אם החסימה אכן בוצעה בתגובה לפניות הציבור, מדוע השלטונות לא מתחשבים כעת בדרישות הציבור להסיר את החסימה.

אחד הגולשים הביע דווקא את הסכמתו לחסימת האינטרנט וטען, כי צריך לצמצם את התלות של אזרחי איראן באינטרנט המערבי למקרה שתפרוץ מלחמה בין איראן לארצות-הברית, שתוביל לחסימת האינטרנט על-ידי האמריקאים. דבריו עוררו תגובות חריפות מצד גולשים רבים ואחד מהם הציע בציניות להפסיק לאכול לחם מחשש שמא האמריקאים יפסיקו את יצוא החיטה לאיראן בעת מלחמה.

תמונות השבוע: משחק כדורגל בליגת העל לנשים

